

Program för destinationsutveckling av Vetlanda kommun

Dokumenttyp:	Program
Beslutad av:	Kommunstyrelsen (2022-04-06 § 45)
Gäller för:	Kommunledningsförvaltningen, Kultur-och fritidsförvaltningen och Tekniska kontoret
Giltig fr.o.m.:	2022-04-21
Dokumentansvarig:	Utvecklingschef, Kommunledningsförvaltningen
Senast reviderad:	2022-02-08
Senast granskad:	2022-02-08

Innehåll

Syfte och mål	3
Syfte	3
Mål	3
Utvecklingsområden och mål inom 1–3 år	4
Andra kommunala styrdokument, regionala och nationella strategidokument.	4
Fördjupad översiktsplan Vetlanda kommun 2020.....	6
Sambandet mellan turism – planering – miljö – sysselsättning	6
Riktning till år 2030 – Den attraktiva kommunen	7
Nuläge	7
Utvecklingsområde	7
Målbild	7
Mål inom 1–3 år.....	8
Riktning till år 2030 – Den hållbart växande kommunen.....	9
Nuläge	9
Utvecklingsområde	9
Målbild	9
Mål inom 1 - 3 år.....	9
Ansvar inom den kommunala organisationen för att stödja besöksnäringen och för att utveckla Vetlanda som en plats	11
Organisationsskiss.....	12
Bilaga 1.	13
Önskemål och behov av en ny tjänst som destinationsutvecklare	13
Förslag på innehåll	13

Syfte och mål

Syfte

Programmets syfte är att lyfta möjligheterna för besöksnäringen i stort och att identifiera utvecklingsområden för att uppnå kommunens övergripande mål.

Programmet ska användas för att tydliggöra hur kommunen arbetar för att säkerställa att Vetlanda kommun är attraktiv, hållbar och nytänkande där förslag på olika aktiviteter presenteras. Programmet visar riktning för utvecklingsarbetet för de lokala aktörerna som är verksamma inom besöksnäringen.

Gentemot besöksnäringen har Vetlanda kommun rollen som främjare, vilket innebär att kommunen främjar besöksnäringens utveckling också genom de insatser som kommunen gör, ofta genom näringslivskontoret och turistorganisationer. Det kan handla om att driva samverkansprocesser, nätverksarbete, kompetensutveckling och marknadsföring.

Målgruppen är både besökare, kommuninvånare och näringsliv.

Den primära målgruppen för besökare är enligt Smålands turisms definition: "De naturfokuserade nyfikna upptäckarna".

Målgruppen beskrivs av Smålands turism enligt följande: hon eller han gillar överraskningar, nya upplevelser och det är viktigt att göra olika saker. De vill lära sig mer om det landet eller regioner de besöker, gärna upplevelser i äkta natur. Några av gruppens kännetecken: 57% har högskoleutbildning, 55% kvinnor, 59 % är mellan 45 – 70 år, men finns i alla åldrar. De är intresserad av att vistas i naturen, gärna aktiva upplevelser, lära sig något nytt och måltidsupplevelser. Målgruppen vill smaka på traditionellt svensk mat och dryck besöka gårdsbutiker med lokal mat och producenter av lokala råvaror.

De är intresserad av kultur, filmer/böcker, laga mat och shoppa.

De har värderingar att ha en hälsosam livsstil, att behandla vandra lika, ta hand om naturen, familjen är viktigast och viktigt att hjälpa andra människor. 3 av 10 vill resa med familjen samt 3 av 10 vill resa med vänner.

De vill lära känna den sanna bilden av Sverige, regioner och destinationer, de vill veta mer om kultur och regional livsstil, de vill uppleva landsbygden under en rundresa och göra något utomhus (gärna flera saker).

Kan tänka sig att uppleva destinationer både på vinter som sommar.

Mål

Vetlanda kommuns vision är:

*I Vetlanda kommun växer människor och företag genom att vara en **attraktiv** kommun och en plats dit människor och företag söker sig, utvecklas, trivs och stannar.*

Vetlanda upplevs som lättbott och vänligt. Vetlanda jobbar för att skapa en hållbar kommun och plats som är hållbar över tid, som ger trygghet och framtidstro.

Kommunen har också tagit beslut om tre riktningar till år 2030 som ska visa vad vi behöver prioritera på väg till visionen.

- Den attraktiva kommunen
- Den hållbart växande kommunen
- Den nytänkande kommunen

Detta program utgår främst från de två översta riktningarna – Den attraktiva kommunen och den hållbart växande kommunen.

Programmet har en tidplan på 1–3 år och kan därefter revideras vid behov. Föreslagna aktiviteter kan uppdateras kontinuerligt i samverkan med besöksnäringens representanter.

Utvecklingsområden och mål inom 1–3 år

Utifrån kommunens övergripande mål har två utvecklingsområden har tagits fram och presenteras i dokumentet.

- Kultur- och rekreation samt naturmiljö - Det småländska arvet
- En hållbar besöksnäring med god lönsamhet, omtanke om miljön och människor.

Under de två identifierade utvecklingsområdena finns en nulägesbeskrivning och en målbild som programmet driver mot för att kunna uppnå.

Det finns även ett antal mål som ska kunna nås inom 1–3 år för att ge en tydligare bild för hur besöksnäringens arbetet ska bedrivas. I utvecklingsområdena ingår aktiviteter som föreslås att genomföras för att kunna uppnå målen.

Andra kommunala styrdokument, regionala och nationella strategidokument

Vetlanda kommuns Översiktsplan,

[https://kommun.vetlanda.se/download/18.68c9dcb815fee04d0da777b1/1512719212580/Översiktsplan Vetlanda kommun.pdf](https://kommun.vetlanda.se/download/18.68c9dcb815fee04d0da777b1/1512719212580/Översiktsplan+ Vetlanda+ kommun.pdf)

Vetlanda kommuns fördjupade Översiktsplan Vetlanda tätort

[https://kommun.vetlanda.se/download/18.ec3b78517434caed88a2fc/1599636452184/Fördjupad översiktsplan Vetlanda kommun 2020.pdf](https://kommun.vetlanda.se/download/18.ec3b78517434caed88a2fc/1599636452184/Fördjupad+översiktsplan+ Vetlanda+ kommun+ 2020.pdf)

Vetlanda kommuns Näringslivspolicy

[https://kommun.vetlanda.se/download/18.25b13cb915edc34042ea86c/1601364554218/Näringslivspolicy för Vetlanda kommun.pdf](https://kommun.vetlanda.se/download/18.25b13cb915edc34042ea86c/1601364554218/Näringslivspolicy+ för+ Vetlanda+ kommun.pdf)

Vetlanda kommuns Naturvårdsplan

[https://kommun.vetlanda.se/download/18.4614b9d816e926d4d6a45d1/1594825303777/Naturvårdsplan för Vetlanda kommun.pdf](https://kommun.vetlanda.se/download/18.4614b9d816e926d4d6a45d1/1594825303777/Naturvårdsplan+ för+ Vetlanda+ kommun.pdf)

Regionala utvecklingsstrategin, RUS, Jönköpings län [regional-utvecklingsstrategi-for-jonkopings-lan-2020-2035.pdf \(rjl.se\)](https://www.regionutvecklingsstrategi-for-jonkopings-lan-2020-2035.pdf)

Programmet utgår även från Smålands Turism strategidokument.

En nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring togs fram hösten 2021 där regeringen identifierar ett antal strategiska områden. Den knyter till sin helhet an till Agenda 2030 och de globala målen för bland annat hållbar utveckling, [Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring \(regeringen.se\)](#)

Fördjupad översiktsplan Vetlanda kommun 2020

Från den fördjupade översiktsplanen för Vetlanda tätort som antogs i kommunfullmäktige år 2020 konstateras följande:

- *I Vetlanda finns mycket att uppleva för både boende och besökare med en livskraftig handel, en stark idrottsrörelse och ett variationsrikt natur- och kulturutbud.*
- *Besöksnäringen har god potential att växa, i synnerhet inom natur- och kulturturismen.*
- *För att göra detta behövs god tillgänglighet till attraktiva natur- och kulturmiljöer samt ett brett kulturutbud.*
- *Emån och dess omgivning har stor utvecklingspotential som turistmål med möjlighet att erbjuda fina naturupplevelser och olika aktiviteter.*
- *För att kunna utveckla besöksnäringen finns behov av högklassiga boendeanläggningar, bra infrastruktur för idrott och kultur.*
- *När det gäller mat efterfrågas unika ställen med hög kvalitet som lockar besökare.*
- *Likväl eftersträvas handelsföretag som kan ge resandeanledningar till Vetlanda.*

Källa: [Fördjupad översiktsplan Vetlanda kommun 2020.pdf](#)

Sambandet mellan turism – planering – miljö – sysselsättning

”Det finns ett samband mellan kommunens översiktsplanering, värnandet om miljön och förutsättningarna för turismutveckling. I översiktsplanen ska kommunen redovisa de allmänna intressena, d v s natur- och kulturvärden, befintlig och planerad bebyggelse, vägar och järnvägar mm. som är betydelsefulla för kommunens utveckling. Att kommunen anger sådana stads- och bymiljöer, naturmiljöer mm. som är värdefulla att bevara är viktig kunskap även för turismens utveckling.

Genom att frågor som är viktiga för turismen lyfts fram i översiktsplanen kan turismens intressen sättas i relation till andra markanvändningsintressen och en bred dialog komma till stånd mellan kommunens politiker och övriga medborgare.”

Källa: Planera för turism – varför hör turism och samhällsplanering ihop, Boverket, Turistdelegationen.

Riktning till år 2030 – Den attraktiva kommunen

Nuläge

Naturnära områden är betydelsefulla för trivsel och vardaglig och spontan idrott och fysisk aktivitet. Dessutom blir dessa platser knutpunkter för utbyte av idéer, och åsikter och inspiration för utveckling. Kommunen måste därför satsa på fysisk, men även digital, närhet till rekreationsområden och områden för fysiska aktiviteter.

Vetlanda kommun har ett rikt kulturarv och naturvärden som bör lyftas för att locka fler besökare, nya invånare och för att skapa en ökad livskvalitet för de som redan bor i kommunen. Bevarande av natur- och kulturvärden och utvecklingen av kommunen ska ses som förutsättningar för varandra och inte motsatser.

Samverkan krävs för att kommunen och lokala aktörer ska arbeta tillsammans och skapa de bästa förutsättningarna för orternas och platsernas unika karaktär som i sin tur skapar attraktivitet.

Besöksnäringen är viktig för den vidare utvecklingen av kommunen i stort, men det finns ett stort behov av att organisera och paketera tjänster. Nya upplevelser, året-runt-turism och mer lokal förankring behövs för att fortsätta utveckla delar av näringen.

Kulturella och kreativa näringar (KKN) är viktiga för kommunens besöksnäring. Dessa företag skapar inte bara produkter eller upplevelser - sociala och miljömässiga värden är också viktiga för kommunens utveckling där dessa företag bidrar.

I Vetlanda kommun finns många aktiva föreningar inom kultur- och fritidsområdet, här råder en kultur av delaktighet! Kommunen hyser många aktiva besöksföretag som är viktiga krafter och aktörer för besöksnäringens attraktivitet och utveckling.

Kommunen kan med fördel stötta lokala evenemang som skapar mervärde för besöksnäringen och för kommunen i stort.

Utvecklingsområde

Kultur- och rekreation samt naturmiljö - Det småländska arvet

Målbild

Vi skapar en attraktiv kommun genom att utveckla och marknadsföra ett besöksnäringsliv och ett Vetlanda som en attraktiv och dynamisk destination.

- År 2030 erbjuder Vetlanda kommun ett diversifierat och kunskapsintensivt besöksnäringsliv.
- År 2030 finns det ett högt medvetande om det rika kulturarvet och de värdefulla kulturmiljöer som finns i Vetlanda kommun. Vetlanda kommun samarbetar med aktörer och föreningar och har tillsammans utvecklat samverkan kring utvecklingsprojekt som värnar om och utvecklar kulturhistoriska platser och kulturarvet.

- År 2030 bidrar den växande besöksnäringen till utvecklingen i hela kommunen och det finns attraktiva besöksmål i både tätorter och på landsbygden.
- Den småskaliga infrastrukturen som cykelbanor, vandrings- och ridleder är till glädje för invånarna i kommunen såväl som för den växande besöksnäringen. Det är också ett område med stor utvecklingspotential.

Mål inom 1–3 år

Kommunen marknadsför befintliga aktörer inom besöksnäringen och Vetlanda som plats för invånare och besökare.

Kommunen skapar en plattform för destinationsutveckling och samverkan.

Kan genomföras 1 - 3 år	Svårigheter finns med att kunna genomföras 1 - 3 år	Kan inte genomföras under 1 - 3 år
-------------------------	---	------------------------------------

Aktiviteter	Ansvarig Förvaltning eller avdelning	Finns medel i budget	Möjlighet för att genomföras inom 1 - 3 år
Initiera, planera, driva och samordna olika projekt och strategiska frågor i syfte att utveckla Vetlanda som en turistdestination.	Utvecklingsavdelningen	Nej	
Samordna projekt inom besöksnäringen som stärker och skapar resandeanledningar till Vetlanda som destination.	Nuvab och Smålands Turism	Ja	
Inventera och kartlägga vilka vandrings- och cykelleder med flera som behöver åtgärdas inom kommunens ansvarsområden för att kunna bidra till utvecklingen av berörda leder i stort inom kommunens geografiska område.	Tekniska kontoret	Nej	
Marknadsföra befintliga kultur- och naturmiljöer som besöksmål och kan till exempel vara vandringsleder och gruvorna. Exempel på detta kan vara att utveckla kommunens platswebb för att lyfta platsen Vetlanda för besökaren.	Kommunikationsavdelningen	Ja	
Bilda en särskild samverkansgrupp med berörda aktörer för att kunna utveckla kommunens gruvor som potentiella besöksmål.	Kultur- och fritidsförvaltningen	Ja	
Hitta möjligheter med berörda aktörer för att ordna coaching i digitalisering, synlighet och bokningsbarhet för besöksnäringföretagen.	Nuvab	Ja	

Riktning till år 2030 – Den hållbart växande kommunen

Nuläge

Kommunen vill skapa förutsättningar för en hållbar turismutveckling som leder till ökad sysselsättning, ökad företagsamhet och en mer attraktiv kommun. Insatser och samordningsvinster som kan göras som berör utveckling av nätverk och verksamhets-specifika samarbeten där kommunen kan ge bättre service till besöksnäringens företag genom, exempelvis riktade informationsinsatser.

Att ha en tydlig hållbarhetsprofil kan ge konkurrensfördelar eftersom många turister prioriterar företag som värnar miljö och sociala aspekter. Det är därför viktigt att kommunen hjälper till att kommunicera besöksföretagens hållbarhetsprofiler.

Den biologiska mångfalden ska upprätthållas, och naturen ska vara frisk.

Utvecklingsområde

En hållbar besöksnäring med god lönsamhet, omtanke om miljön och människor.

Målbild

Vi skapar en hållbar kommun genom ett ekologiskt hållbart Vetlanda där klimatavtryck är i fokus, energiförbrukning och utsläpp minskar och där den biologiska mångfalden bevaras och det finns tillgång till upplevelserik natur- och kulturmiljö.

- Kunskap och innovation har genererat framgångar för näringsidkare Vetlanda kommun.
- Hållbara besöksnäringar samverkar tillsammans med offentlig verksamhet för att skapa hållbara lokala lösningar och plattformar för samverkan.
- År 2030 är besöksföretagen lönsamma med ett ökat ekonomiskt kapital utan att det sker på bekostnad av natur eller människors välmående.
- Besöksnäringen drivs ur ett miljöperspektiv och skadar inte miljö, klimat eller naturens resurser. Anställda är i balans, nöjda och jämställda och en trygg, säker och trivsamt arbetsmiljö råder.

Mål inom 1 - 3 år

Kommunen bidrar till att besöksnäringen ska kunna maximera en positiv påverkan och minimera en negativ inverkan på miljö, samhälle och människa.

Kommunen genomför insatser för förbättrade möjligheter till när-rekreation.

Kan genomföras 1 - 3 år

Svårigheter finns med att kunna genomföras 1 - 3 år

Kan inte genomföras under 1 - 3 år

Aktiviteter	Ansvarig Förvaltning eller avdelning	Finns medel i budget	Kan införas inom 1 - 3 år
Stödja besöksnäringen med att utveckla ett hållbarhetsperspektiv inom sina verksamheter.	Nuvab tillsammans med Smålands Turism	Ja	
Tillsammans med besöksnäringen marknadsföra den hållbara näringen.	Kommunikationsavdelningen	Ja	
Medverka i det regionala projektet "Vägar till hållbar utveckling" som ska leda till att aktuella företag inom bland annat besöksnäringen får tillgång till metoder och verktyg för omställning till cirkulär ekonomi och cirkulära affärsmodeller.	Nuvab	Ja	

Ansvar inom den kommunala organisationen för att stödja besöksnäringen och för att utveckla Vetlanda som en plats

Besöksnäringen är en del i kommunens övergripande näringslivsarbete som leds av **kommunens styrgrupp för det strategiska näringslivsarbetet** där **kommundirektören** är ordförande.

Kommunikationsavdelningen har ansvar för att marknadsföra Vetlanda kommun som plats och i det ingår det bland annat att marknadsföra besöksnäringen, infopoints och olika evenemang. Arbetet motsvarar en **50 % tjänst**. Avdelningen ansvarar även för att ge turistinformation till besökare via kontaktcenter.

Kommunikationsavdelningen har också ansvaret, att i samråd med berörda verksamheter, Nuvab och Smålands Turism marknadsföra befintliga natur- och kulturmiljöer, cykel- och vandringsleder, motionsspår, badplatser, fiskevatten där man kan köpa fiskekort med mera.

Nuvab har ansvar för de frågor som rör stöd till affärsutveckling för företag inom besöksnäringen. Arbetet motsvarar en **30 % tjänst** och innebär att erbjuda besöksnäringens företag nätverk, utbildningar, samverkan, affärsutveckling och nyföretagande. Representera kommunen i turismsamarbeten.

Nuvab är kommunens "Företagslots". Tar initiativ till aktiviteter som kan utveckla näringslivet, t.ex. genom projekt med extern finansiering. Vägleda nya aktörer inom besöksnäringen till kompetensutveckling och andra utvecklingsinsatser.

Nuvab är kontaktansvarig med Smålands Turism så att frågorna lotsas in till berörda aktörer/företag och verksamheter i kommunens organisation. I detta ansvar ingår även att representera kommunen i lokala och regionala nätverk som berör besöksnäringen som Smålands Turism, Höglandets turismgrupp och Regional utveckling.

Kultur- och fritidsförvaltningen har ansvar för att främja en samordning mellan kommunen och de externa verksamheter som har en koppling till förvaltningens ansvarsområden för allmän kultur, kulturhistoria och natur- och friluftsliv. Exempel på sådana ansvarsområden är konserter, gruvmiljöer och leder.

Förvaltningen ska också vid behov kunna bidra med råd och tips till arrangörer av event och bistå med faktaunderlag och kontakter som efterfrågas.

Kultur- och fritidsförvaltningen har ansvar för att tillsammans med tekniska förvaltningen samordna och utveckla arbetet i områden som berör natur- och friluftsliv.

Tekniska kontoret har ansvar för att turismen beaktas i den kommunala planeringen och för att säkerställa så att besöksnäringen involveras i aktuella planeringsprocesser. Drift och underhåll av leder, badplatser och liknande besöksmål som kommunen har ett särskilt ansvar för.

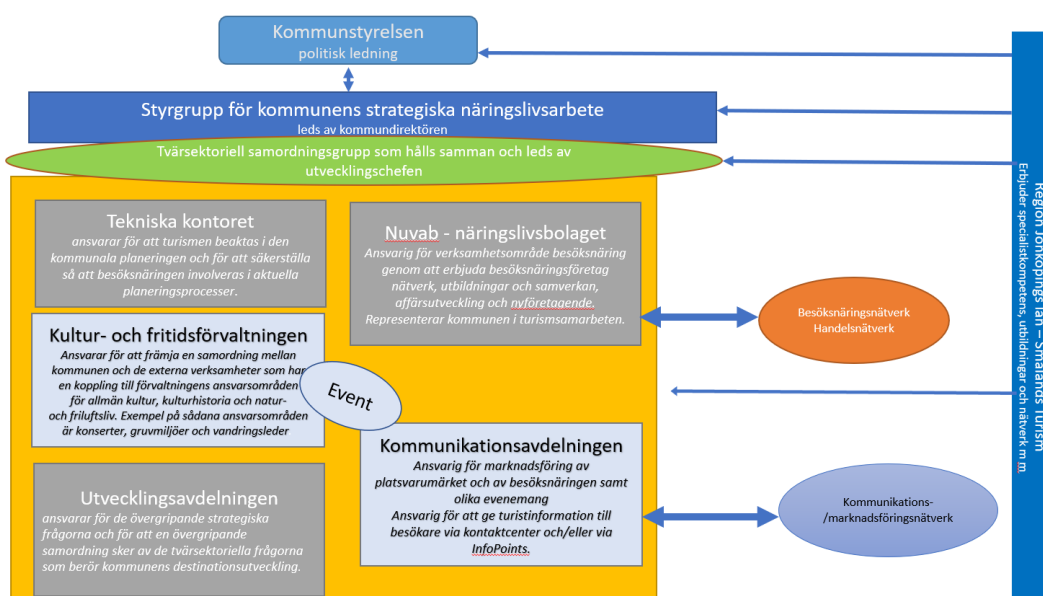
Utvecklingsavdelningen har ansvar för arbetet med kommunens platsvarumärke i stort och för att se till att kommunen i möjligaste mån kan leva upp till de förväntningar som näring, invånare och besökare har. Det kan innefatta att identifiera områden med förbättringspotential, såsom bristande kommunikation och avsaknad av möjlighet till

högre utbildning på orten. Utvecklingsavdelningen ansvarar också för de övergripande strategiska utvecklingsfrågorna som har ett längre perspektiv. Utvecklingsavdelningen har också ansvaret för att en övergripande samordning ska ske av de tvärsektoriella frågorna i stora drag som berör kommunens destinationsutveckling med bland annat turism och besöksnäring.

Önskvärda insatser och åtgärder bör så långt det är möjligt integreras i annat pågående arbete, som insatser inom kommunens utvecklingsområden. Detta får säkerställas av utvecklingschefen i samband med att det tvärsektoriella samordningsgruppens arbete genomförs.

För vissa insatser kan extern finansiering sökas exempelvis genom Leader-programmet för projekt som kan drivas av kommunens berörda besöksföretag. Nuvab är med och stöttar företag inom besöksnäringen som har önskemål om att kunna söka EU-medel.

Organisationskiss

Bilaga 1.

Önskemål och behov av en ny tjänst som destinationsutvecklare

För att kunna hålla samman och driva destinationsarbetet framåt inom kommunens egen organisation med berörda verksamheter men även med besöksföretagen, föreningar, myndigheter och organisationer föreslås att övervägande görs för att kunna tillsätta en ny tjänst med en destinationsutvecklare på kommunledningsförvaltningens utvecklingsavdelning.

Behovet av en destinationsutvecklare har tydliggjorts i samband med att en strategi nu har tagits fram för hur utvecklingen av Vetlanda kommuns besöksnäring ska bedrivas. En sådan tjänst är i dagsläget inte finansierad i kommunledningsförvaltningens budget.

En destinationsutvecklare ska i första hand ha ett strategiskt perspektiv som håller samman helheten och driver utvecklingen av kommunens besöksnäring i enlighet med kommunens mål, styrdokument och regionala planer.

Förslag på innehåll

- En viktig del i arbetet som destinationsutvecklare är att initiera, planera och driva olika projekt och strategiska frågor i syfte att utveckla Vetlanda som plats och att bli en turistdestination.
- Ett nära arbete krävs med Nuvab, berörda nätverk och verksamheter inom kommunens organisation som kultur- och fritidsförvaltning, tekniska kontoret, och kommunikationsavdelningen för att kunna hålla samman det övergripande arbetet med att utveckla Vetlanda som turistdestination.
- I arbetsuppgifterna ingår att samordna projekt och aktiviteter inom besöksnäringen som stärker och skapar resandeanledningar till Vetlanda.
- Att stötta, planera, genomföra och utvärdera evenemang är en del i arbetet.
- En viktig roll är skapa ökad omsättning, ökat antal gästnätter, ett gott företagsklimat samt stimulera innovation och nyföretagande i besöksnäringen.
- Målgrupper är besökare, kommuninvånare och näringsliv.